

Kainuun liiton lausunnot ajalla 28.4. - 10.5.2021

226/11.00.00/2020, 90/00.01.05.06/2021, 122/03.01.00/2021, 140/03.00.00/2020

MH § 111

1) Maakuntajohtaja Pentti Malinen ja suunnittelujohtaja Sanna Schroderus ovat 3.5.2021 antaneet Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO EHDOTUKSESTA OULUJOEN-IIJOEN VESIENHOITO-ALUEEN VESIENHOITOSUUNNITELMAKSI 2022–2027

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa ehdotuksesta Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi vuosille 2022–2027.

Vesienhoidon suunnittelu perustuu EU:n direktiiviin vesipolitiikan puitteista (vesipolitiikan puitedirektiivi, vesipuitedirektiivi v. 2000). Kansallinen lainsäädäntö ohjaa vesienhoidon järjestämistä ja vesienhoitosuunnitelman laatimista. Siihen kuuluu laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004), valtioneuvoston asetus vesienhoitoalueista (1303/2004) sekä valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006). Vesienhoidon yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa pinta- ja pohjavesiä niin, ettei niiden tila heikkene ja että tila on vähintään hyvä. Vesienhoidon suunnittelu tapahtuu vesienhoitoalueilla, jotka on määritelty vesistöaluejakoon perustuen valtioneuvoston asetuksella vesienhoitoalueista (1303/2004). Vesienhoidon suunnittelua ohjaa myös laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005, SOVA-laki).

Vesienhoitoalueille laaditaan vesienhoitosuunnitelmat, joissa esitetään vesien nykytila, vesienhoidon yleislinjaukset sekä määritellään tavoitteet ja toimenpiteet vesienhoitoalueella tehtävälle vesienhoitotyölle. Suunnitelma laaditaan kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2015 on hyväksytty valtioneuvostossa 2009 ja vesienhoitosuunnitelmat vuosille 2016–2021 hyväksyttiin valtioneuvostossa 2015. Vesienhoitosuunnitelma on alustavasti tarkistettu koskemaan vuosia 2022–2027 ja siihen sisältyy SOVA-lain (2005/200) mukainen ympäristöselostus.

Vesienhoitosuunnitelmat ja niiden toimenpideohjelmat edistävät vesien suojelua monella tavalla. Suunnittelun kuluessa on tuotettu uutta tietoa ja toimittu siten, että eri toimijat pyrkivät yhteisymmärrykseen vesiensuojelun edistämisen keinoista. Suunnittelun vaikuttavuus syntyy muun muassa seuraavin tavoin:

- Tietämys vesien tilasta ja tilaan vaikuttavista tekijöistä paranee.
- Vesienhoidon tavoitteet sekä niiden saavuttamiseksi määritellyt toimenpiteet ohjaavat eri toimijoiden työtä kohti vesien hyvää tilaa.
- Vesienhoidon suunnittelun tulokset otetaan lupavalmistelussa huomi-

oon ja ne vaikuttavat lupapäätösten kautta käytännön toimien toteutukseen.

- Vesienhoidon suunnittelu ohjaa vesiin liittyviä toimia sekä päätöksentekoa maankäytön suunnittelusta.
- Vesienhoidon suunnittelua voidaan hyödyntää EU:n ja kansallisen rahoituksen, mm. maatalouden ympäristökorvauksen, maaseuturahaston hankkeiden ja aluekehitysrahoituksen ohjaamisessa.

Ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin perustuvilla luvilla on tärkeä merkitys vesienhoitotoimenpiteiden toteutuksessa ja vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamisessa. Lupaa edellyttävää yksittäistä hanketta koskevat velvoittavat toimet määritellään lupamenettelyissä, jotka perustuvat aineelliseen lainsäädäntöön, kuten vesilakiin (587/2011), ympäristönsuojelulakiin (527/2014), maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999) sekä luonnonsuojelulakiin (1096/1996).

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) luvussa 4 säädetään ympäristötavoitteista, jotka tulee 28 §:ään perustuen ottaa huomioon eri lakien mukaisessa päätöksenteossa. Vesilaissa ja ympäristönsuojelulaissa edellytetään, että valtioneuvoston hyväksymä vesienhoitosuunnitelma on otettava lupaharkinnassa huomioon (VL 3:6, YSL 51 §). EU-tuomioistuin on linjannut Weser-tuomiossa (C-461/13), että vesienhoidon ympäristötavoitteet ovat oikeudellisesti sitovia, kun ne Suomessa vesienhoitolain säätämisen aikaan hahmotettiin pikemmin vesienhoidon suunnittelua ohjaaviksi tavoitteiksi.

Ehdotus vesienhoitosuunnitelmaksi

Ehdotus Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi vuosille 2022–2027 on laaja ja perusteellinen kokonaisuus kaikkine tausta-aineistoineen, joiden pohjalta toimenpiteet on muotoiltu.

Kainuun liiton ja kuntien osalta kolmannen vesienhoitokauden toimenpiteiden ohjauskeinot keskittyvät valvontaan, neuvontaan, kaavoitukseen, alueelliseen yhteistyöhön sekä selvityksien ja suunnitelmien tekemiseen. Pääosa toimenpiteistä kuuluu maakunnan liiton ja kuntien nykyisiin tehtäviin ja niiden kehittämiseen. Kainuun liitto toteaa, että ehdotettujen toimenpiteiden ja ohjauskeinojen rahoituksen suunnittelussa on välttämättömää huomioida kuntien niukkenevat resurssit.

Vesienhoitosuunnitelmaehdotuksen ympäristöselostuksessa todetaan, että on tärkeää kehittää yhteiskunnan tukimuotoja kuten tukijärjestelmiä ja muita ohjauskeinoja niin, että suunnitelman toimenpiteiden kustannukset eivät muodostu yksittäiselle maataloustuottajalle kohtuuttomiksi. Myös metsätalouden toimenpiteiden rahoitustarpeet on tuotu esille. Kainuun liitto pitää hyvänä, että vesienhoitosuunnitelmassa on tuotu esille elinkeinonharjoittajien kustannusten kohtuullisuus, ja korostaa, että myös muiden elinkeinojen toimintaedellytyksiin vesienhoitoalueella tulee kiinnittää huomiota.

Vesienhoitosuunnitelmassa laaditaan vesien nykytilan arviointi, jossa vesimuodostumat jaetaan viiteen tilaluokkaan: erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä ja huono. Vesimuodostumien tilaluokitus otetaan hankkeiden kuten teollisuuslaitosten ja kaivosten lupavalmistelussa huomioon. Mikäli

lupaharkinnassa arvioidaan, että hanke heikentää vesimuodostuman tilaluokitusta, se voi aiheuttaa kielteisen lupapäätöksen. Tilanne on ongelmallinen erityisesti silloin, kun tilaluokka määräytyy raja-arvolla tai niukasti sen yläpuolella olevien laatutekijöiden perusteella. Hankkeen arvioitu absoluuttinen vaikutus vesiin ei välttämättä ole merkittävä, mutta tilaluokituksen raja-arvon ylittyminen voi vaikuttaa siitä huolimatta lupapäätökseen ja sitä kautta hankkeen toteutumiseen. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että vesien nykytilan arvioinnissa otetaan huomioon luokituksen vaikutukset elinkeinohankkeisiin, joilla on toteutuessaan mittava vaikutus alueen kehitykseen ja sen aluetalouteen."

2) Maakuntajohtaja Pentti Malinen, aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas ja aluekehityspäällikkö Paula Karppinen ovat 28.4.2021 antaneet työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSIKSI (3 ASETUSTA) / ALUEIDEN KEHITTÄMINEN JA EU:N ALUE- JA RAKENNEPOLITIIKKA 2021 - 2027

Kainuun liitto toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kainuun liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä tiivistä valmistelu yhteistyöstä ja osallistavista sisälto keskusteluista alueiden ja muiden toimijoiden kanssa valmistelun aikana.

Seuraavaksi kommentit asetuskohtaisesti.

Toimeenpanoasetus

Lakikokonaisuutta on onnistuneesti selkeytetty. Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston sekä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien säädösten kokoaminen EU:n alue- ja rakennepoliitiikan rahastojen kanssa samaan lainsäädäntöön on hyvä ratkaisu ja selkeyttää osaltaan aluekehittämisen kokonaisuutta.

Luku 1

10 § Valtakunnallisia teemoja varten asetettujen strategista ohjaamista ja toteutumisen seuraamista varten perustettavista johtoryhmistä ja niiden kokoonpanosta päättää asetuksen mukaan kunkin teeman vastuu-ministeriö.

Kainuun liitto katsoo, että ao. pykälässä tulee mainita maakuntien vahvemman edustuksen mukaan ottaminen. Välittävän toimielimen edustajan lisäksi kunkin teeman johtoryhmään tulee nimetä mukaan edustajat maakuntaliitoista vähintäänkin suuralueittain. Aluelähtöisyys ja alueiden tarpeiden tulisi painottua aiempaa vahvemmin valtakunnallisten teemojen toteutuksessa. Valtakunnallisen ja alueellisen toiminnan toisiaan täydentävyyden ja tukemisen varmistamiseksi välittävältä toimielimeltä tulee vaatia aktiivista viestintää ja vuorovaikutusta ministeriöiden ja maakun-

tien välillä.

Luku 2

11 § Maakunnan yhteistyöryhmän toimikausi ja kokoonpano -pykälässä Kainuun liitto pitää onnistuneena, seuraavaa mainintaa: Maakunnan yhteistyöryhmässä ovat edustettuina: ... 2) ohjelmia rahoittavat valtion viranomaiset ja muut yhteistyöryhmän tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot; ...

12 § Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö ja tehtävät -pykälässä Kainuun liitto pitää onnistuneena, seuraavaa mainintaa: ... Sihteeristön tehtävänä on seurata ja sovittaa yhteen valmisteluvaiheessa maakunnan alueella rahoitettaviksi ehdotettuja hankkeita, joita voidaan rahoittaa kansallisten ohjelmien sekä Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastojen, maaseuturahaston ja meri- ja kalatalousrahaston varoista, ja raportoida niistä yhteistyöryhmälle.

Maakunnan yhteistyöryhmälle ja sen sihteeristöllä tulee säilyttää ja turvata merkittävä rooli kumppanuuselimenä sekä EU- ja kansallisen aluekehitysrahoituksen yhteensovittajana ja sen varmistajana että eri rahastoista rahoitettavat toimenpiteet muodostavat maakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisia vaikuttavia kokonaisuuksia. Maaseuturahastosta rahoitettavat toimet pitää aluetasolla yhteensovittaa ja koordinoita suhteessa EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoitukseen.

Rahoitusasetus

Luku 1

Asetus on selkeä ja jäsentynyt.

Luku 2

Kainuun liitto haluaa kiinnittää huomiota yhteen yksityiskohtaan ja ehdottaa siihen muutosta.

6 § Maakunnan liiton myöntämä alueellinen kehittämistuki 3 momentti kuuluu esityksessä ”Maakunnan liitto ei voi myöntää tukea yksittäiselle yritykselle sen oman liiketoiminnan kehittämiseen”. Momentin sisältö ehdotetaan kuuluvaksi seuraavasti ”Maakuntaliitto voi myöntää tukea hankkeeseen, josta kanavoituu tukea myös yritykselle de minimis -säännön puitteissa.”

Muutoksella ei muuteta pykälän sisältöä, vaan selkeytetään sitä ymmärrettäväksi ilman asetusta koskevan muistion selvennystä asiasta.

Perustelut muotoilulle: Tulevassa rakennerahasto-ohjelmassa varaudutaan elvytykseen, kestävään ja vihreään siirtymään ja digitaalisen toimintatavan vahvistumiseen. Merkittävä osa ajatelluista toimenpiteistä ovat monialaisia, monitoimijaisia ja ilmiöpohjaisia. Hankkeissa on mukana julkisia toimijoita, yrityksiä, tutkimuslaitoksia ja sekä yliopistoja että muita oppilaitoksia.

Nykyiset hankkeiden rahoitustyökalut eivät sovi hyvin tämänkaltaisen muutoksen rahoitukseen. Ongelmana ovat hankkeet, joissa joukko yrityksiä osallistuu esim. oppilaitoksen hankkeeseen, jossa kehitetään uutta osaamista yritysten tarpeisiin. Yritykset voivat olla mukana de minimis-tuen tasoisesti, mutta osaamisen yritysکوhtainen kehittäminen ei ole mahdollista, koska rahoitusasetuksessa kielletään maakunnan liitoilta yksittäisen yrityksen liiketoiminnan tukeminen. Yritys voi hakea yritystukea ELY-keskukselta, mutta luontevampaa olisi, että tällaisissa yritysryhmähankkeissa, jossa toteuttaja on muu kuin yritys, tukea voitaisiin myöntää myös yritysten kehittämistoimiin samalla rahoituspäätöksellä.

Muutos ei muuttaisi yritystukien myöntämisen peruseriaa. Vastuu olisi edelleen pääsääntöisesti ELY-keskuksella. Mutta kuten jo nyt, yrityksillä pitää olla mahdollisuudet hyödyntää näitä osaamisen kehittämisen hankkeita omassa liiketoiminnassaan. Tässä maakunnan liittojen myöntämä rahoitus olisi joustava ratkaisu osana kokonaishanketta. Tuki-tasot ja muut ehdot voisivat noudattaa vastaavien yritystukien periaatteita. Muutos parantaisi kehittämishankkeiden vaikuttavuutta ja vähentäisi yritysten byrokratiaa.

Tukikelpoisuusasetus

Hankkeen tuloihin liittyen maakuntaliitto näkee hyvänä muutoksen, että de minimis katsotaan jatkossa yksityiseksi rahoitukseksi, ei tuloksi, kuten tällä kaudella on tehty."

3) Maakuntajohtaja Pentti Malinen ja aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas ovat 5.5.2021 antaneet eduskunnan talousvaliokunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"Eduskunnan talousvaliokunta

Asia: HE 47/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta

Kainuun liitto toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kokonaisuutena lakiesityksiä on selkeytetty ja saatettu ajan tasalle. Maakuntien liitot ovat olleet tiiviisti mukana lakien valmistelussa ja valmistelun aikana esitettyjä näkemyksiä on otettu hyvin huomioon nyt käsiteltävänä olevissa esityksissä. Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston sekä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien säädösten kokoaminen kansallisen rahoituksen sekä rakennerahasto-ohjelman kanssa samaan lainsäädäntöön on ollut hyvä ratkaisu, se selkeyttää osaltaan aluekehittämisen kokonaisuutta.

Maakunnan liiton rooli itsenäisenä aluekehitysviranomaisena käy ilmi lakiesityksissä.

II Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (Toimeenpanolaki)

1 luku Yleiset säännökset

Alueiden älykkään erikoistumisen strategiat on hyvin huomioitu lakiesityksessä, mikä mahdollistaa alueiden omiin vahvuuksiin perustuvan kehittämistyön.

2 luku Viranomaiset ja niiden tehtävät

Maakuntien liittojen tehtäviä on kuvattu melko kattavasti sisällön osalta. Nykylain yksityiskohtia ja osin vaikeaselkoisia tehtäväkuvauksia on päivitetty ja kuvattu lakiluonnoksessa yleisemmällä tasolla, mutta kokonaisuutena kattavammin.

Lain perusteluissa on esitetty maakuntaliitolle siirrettäväksi merkittävää uutta kustannusvastuuta välittävän toimielimen tehtävien hoitamiseen liittyen. Maakuntaliitot ja Suomen Kuntaliitto ovat jo asian valmisteluvaiheessa 4.12.2019 kannanotossaan todenneet, että EU-ohjelmien hallinnon rahoitusta ei voida määrätä hoidettavaksi kuntarahoituksella, vaan maakuntaliittojen välittävän viranomaisen tehtävät on rahoitettava kokonaisuudessaan teknisellä tuella ja valtion rahoituksella. 17§ 1 mom 3 kohtaan liittyvästä lakiluonnoksen perustelutekstistä tulee ehdottomasti poistaa maakunnan liiton välittävän toimielimen rooliin liitetty kustannusvastuun siirtämistä kunnille tarkoittava maininta. Kunnat osallistuvat ohjelman toimeenpanoon myös omalla rahoitusosuudellaan toteuttaessaan hankkeita. Valtion ei tule antaa kunnille uusia tehtäviä ilman siihen osoitettuja määrärahoja.

20§ 1 mom 1) todetaan maakunnan yhteistyöryhmän tehtävänä olevan maakunnassa valmisteltavien suunnittelu-, ohjaus- ja sopimusasiakirjojen käsittely niiden valmisteluvaiheessa. Esimerkkinä näistä säädöskohteisissa perusteluissa annetaan mm. maakuntakaavan ja maakunnallisen liikennejärjestelmän suunnitelman käsittely. Kainuun liitto haluaa korostaa sitä, että koska esimerkiksi maakuntakaavan valmistelulle on säädetty oma prosessinsa ja käsittelyjärjestyksensä, maakunnan yhteistyöryhmä ei ole oikea taho käsittelemään sen luonnosvaihetta. Tällaiset esimerkit esitetään poistettavaksi koska ne voivat sekoittaa ja monimutkaistaa käytössä olevaa suunnittelujärjestelmää.

Maakunnan yhteistyöryhmälle ja sen sihteeristöllä tulee säilyttää ja turvata merkittävä rooli kumppanuuselimenä sekä EU- ja kansallisen aluekehitysrahoituksen yhteensovittajana ja sen varmistajana että eri rahastosta rahoitettavat toimenpiteet muodostavat maakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisia vaikuttavia kokonaisuuksia. Maaseuturahastosta rahoitettavat toimet pitää aluetasolla yhteensovittaa ja koordinoita suhteessa EU:n alue- ja rakennepoliitiikan rahoituksiin.

3 luku Ohjelmatyö ja yhteistyömenettelyt

Maakuntaohjelman rooli tärkeimpänä maakuntatason aluekehittämisen strategisena suunnitelmana on tunnistettu lakiesityksessä.

Kainuun liitto kritisoi maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta luopumista sillä perusteella, että sen poistaminen laista heikentää rakennerahastotoiminnan aluelähtöisyyttä ja siirtää toimivaltaa alueilta valtionhallinnolle, työ- ja elinkeinoministeriöön. Uusi lakiesitys korvaa toimeenpa-

nosuunnitelman maakuntakohtaisilla rahoitussuunnitelmilla. Ehdotuksen mukainen rahoitussuunnitelma ei kuitenkaan sido valtiota, joten muutos on merkittävä heikennys maakunnan mahdollisuuksiin toteuttaa pitkäjänteistä suunnittelua.

Toimeenpanolakiin tulee ehdottomasti sisältyä kirjaus, että maakunnan liitot vastaavat nykyiseen tapaan alue- ja rakennepoliitikan ohjelman alueellisten rahoitussuunnitelmien valmistelusta ja että maakunnan yhteistyöryhmä hyväksyy rahoitussuunnitelmat. Nykyisessä laissa säädetään maakuntien liittojen vastuusta alueellisten suunnitelmien valmistelussa osana rakennerahasto-ohjelmien valmistelua. Vaikka alueellisia suunnitelmia ei sellaisenaan valmistella, toimeenpanolakiin tulee kirjata, että maakunnan liitoilla on vastuu koordinoida Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan ohjelmien valmistelua omalla alueellaan.

Uutena aluekehittämisen toimintamallina ehdotettu valtion ja maakuntien välisen vuorovaikutuksen vahvistaminen aluekehittämiskeskustelu-menetelystä on tervetullut uudistus. Aluekehittämiskeskustelujen tavoitteellisuutta tulee lisätä ja keskusteluihin liittyvää systemaattista prosessia kehittää valtioneuvoston aluekehittämissäätöksen ja maakuntaohjelman vaikuttavan toimeenpanon edistämiseksi.

29 § 3 mom sisältää alue- ja rakennepoliitikan ohjelman valmisteluun liittyen määrityksen valtakunnallisten teemojen valmistelusta niin, että niiden valmistelusta vastaavat asianomaiset ministeriöt työ- ja elinkeinoministeriön johdolla. Perustelumuiotiossa on todettu, että ohjelmaan perustuvien valtakunnallisten teemojen valmistelusta vastaavat asianomaiset ministeriöt työ- ja elinkeinoministeriön johdolla yhteistyössä alueiden kanssa. Alueiden osallistuminen valtakunnallisten teemojen valmisteluun on syytä nostaa näkyviin myös lakitekstiin.

III Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan hankkeiden rahoittamisesta (Rahoituslaki)

1 luku Yleiset säännökset

Maakuntien liitot on määritelty ohjelmakaudella 2021-2027 EU:n alue- ja rakennepoliitikan tarkoittaman älykkään erikoistumisen strategian osalta toimivaltaisiksi viranomaisiksi. Liitot ovat jo usean ohjelmakauden ajan toimivaltansa puitteissa rahoittaneet elinkeinotoiminnan edellytyksiä vahvistavia innovaatiotoimintoja ja -rakenteita, synnyttäen ja vahvistaen alueellaan merkittäviä innovaatiokeskittymiä.

Tulevassa rakennerahasto-ohjelmassa varaudutaan elvytykseen, kestävään ja vihreään siirtymään ja digitaalisen toimintatavan vahvistamiseen. Merkittävä osa ajatelluista toimenpiteistä on monialaisia, monitoimijaisia ja ilmiöpohjaisia. Hankkeissa on mukana julkisia toimijoita, yrityksiä, tutkimuslaitoksia ja sekä yliopistoja että muita oppilaitoksia.

Nykyiset hankkeiden rahoitustyökalut eivät sovi hyvin tämänkaltaisen muutoksen rahoitukseen. Ongelmana ovat hankkeet, joissa joukko yrityksiä osallistuu esim. oppilaitoksen hankkeeseen, jossa kehitetään uutta osaamista yritysten tarpeisiin. Yritykset voivat olla mukana de minimis-tuen tasoisesti, mutta osaamisen yritysکوhtainen kehittäminen ei ole

mahdollista, koska rahoituslaissa (ja valmistelussa olevassa rahoitusasetuksessa) kielletään maakunnan liitoilta yksittäisen yrityksen liiketoiminnan tukeminen. Yritys voi hakea yritystukea ELY-keskukselta, mutta luontevampaa olisi, että tällaisissa yritysryhmähankkeissa, jossa toteuttaja on muu kuin yritys, tukea voitaisiin myöntää myös yritysten kehittämistoimiin samalla rahoituspäätöksellä.

Muutos ei muuttaisi yritystukien myöntämisen peruseriaa. vastuu olisi edelleen pääsääntöisesti ELY-keskuksella. Mutta kuten jo nyt, yrityksillä pitää olla mahdollisuudet hyödyntää näitä osaamisen kehittämisen hankkeita omassa liiketoiminnassaan. Tässä maakunnan liittojen myöntämä rahoitus olisi joustava ratkaisu osana kokonaishanketta. Tuki- tasot ja muut ehdot voisivat noudattaa vastaavien yritystukien periaatteita. Muutos parantaisi kehittämishankkeiden vaikuttavuutta ja vähentäisi yritysten byrokratiaa.

Asia voidaan korjata niin, että kieltö, joka koskee maakunnan liittojen tukea yksittäisen yrityksen liiketoiminnan kehittämiseen, poistetaan tai korvataan ehdolla, jonka mukaan tukea voidaan myöntää myös yksittäiselle yritykselle osana laajempaa kehittämishanketta hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kainuun liitto pitää erityisen hyvänä asiana sitä, että pienet toimijat on huomioitu mahdollistamalla harkinta hankkeiden omarahoituksen vaatimuksessa.

2 luku Tukimenettely

24§ 3 kohta määrittää tuen saajan velvollisuudeksi käyttää investointeihin myönnetyn tuen kohteena olevaa omaisuutta vähintään viiden vuoden ajan hankkeen viimeisen maksamista koskevan päätöksen päätöspäivästä. Viiden vuoden käyttöajan vaatimus myös kehittämishankkeeseen sisältyviin investointeihin on haastava, koska kehittämishankkeissa yleensä investoidaan uusimpaan teknologiaan, jonka käyttöikä ei yleisesti ottaen ole viittä vuotta. On kohtuutonta edellyttää kehittämishankkeen investoinnin tekeväälle organisaatiolle, että hankittujen laitteistojen on oltava käytössä, vaikka teknologinen kehitys olisi "ajanut ohi" jo vuosia aikaisemmin.

3 luku Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevat erityissäännökset

Alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevat erityissäännökset ovat tiiviisti ja selkeästi kuvattuja.

EU:n alue- ja rakennepolitiikan kansallinen varojen jakaminen:

Kainuun liitto kiinnittää erityistä huomiota EU:n alue- ja rakennepolitiikan kansalliseen varojen jakoon.

EU:n alue- ja rakennepolitiikalla (koheesiopolitiikka) lisätään jäsenmaiden taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä vähennetään alueiden välisiä merkittäviä kehityseroja. Koheesiopolitiikan oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT)

174–178 artikloissa taloudellisesta, sosiaalisesta ja alueellisesta yhteenkuuluvuudesta.

Eduskunnan suuri valiokunta on todennut 8.12.2017 (SuVL 9/2017 vp E 29/2017 vp) lausunnossaan, että on huolehdittava siitä, että kansalliset alueelliset erityispiirteet eivät menetä merkitystään koheesiopolitiikan osana. Suomen syrjäinen ja pohjoinen sijainti, harva asutus sekä pitkät etäisyydet on otettava jatkossakin huomioon. Tämä edellyttää pohjoisen harvan asutuksen tuen jatkamista. Myös muut erityispiirteet, kuten Itä-meri ja arktisuus sekä Venäjän raja-alue, tulee huomioida rahoituksessa.

SEUT-sopimuksen 174 artikla on unionin ja jäsenvaltioiden sisäisten alueiden välisten kehityserojen vähentämispyrkimysten kannalta keskeinen ja velvoittava. SEUT-sopimuksen 174 artiklassa määrätään, että taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi EU pyrkii vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä. Erityistä huomiota kiinnitetään maaseutualueisiin, teollisuuden muutosprosessissa oleviin alueisiin sekä vakavista ja pysyvistä luontoon ja väestöön liittyvistä haitoista kärsiviin alueisiin, kuten pohjoisimpiin alueisiin, joiden väestötiheys on erittäin alhainen. SEUT 174 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamista tuetaan mm. EAKR- ja ESR-välineillä.

EU:n komission yleisasetusehdotuksen (29.5.2018) mukaan syrjäisimpien alueiden ja pohjoisen harvaan asuttujen alueiden olisi voitava hyötyä erityistoimenpiteistä ja lisärahoituksesta SEUT-sopimuksen 349 artiklan ja vuoden 1994 liittymissopimukseen liitetystä pöytäkirjassa N:o 6 olevan 2 artiklan mukaisesti. Siten yleisasetusehdotus tunnustaa syrjäisimpien ja pohjoisen harvaan asuttujen alueiden erityisaseman sekä erityisasemasta aiheutuvien erityistoimenpiteiden ja lisärahoituksen perusteet. Kyseisten SEUT 349 ja pöytäkirja 6:n 2 artiklan perusteella Suomessa vain Itä- ja Pohjois-Suomen alueeseen sovelletaan jakomenetelmää, jonka perusteella Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS 2-alueelle kohdennetaan NSPA-erityistukea.

EU:n komission yleisasetusehdotuksen (29.5.2018) liitteen XXII, kohdan 15 mukaan siirtymäalue ei saa vähempää kuin mitä se olisi saanut, jos se olisi ollut kehittyneempi alue. Siten kyseinen yleisasetuksen kohta määrää turvaverkosta, jota kansallisesti sovelletaan vain Itä- ja Pohjois-Suomeen. Tämän säännöksen perusteella Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS2-alueen rahoitussaanotto tulee laskea kehittyneiden alueiden laskentamekanismin mukaisesti, vaikka alue on siirtymäaluetta. Komission tavoitteena säännöksellä on pyrkimys turvata, ettei Itä- ja Pohjois-Suomen rahoitusasema heikkene laskentamekanismin muutosten takia.

Eduskunnan suuri valiokunta on lausunnossaan todennut, että suuri valiokunta yhtyy valtioneuvoston arvioon siitä, että olennaista Suomen kannalta on perusrahoituksen ja pohjoisten harvaan asuttujen alueiden erityistuen turvaaminen Itä- ja Pohjois-Suomen erityishaasteet huomioiden. Suuren valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on esitetty arvioita siitä, ettei komission esittämä nk. turvaverkkomekanismi (turvalauseke) ole välttämättä riittävä takaamaan rahoituksen jatkuvuutta ja riittävää tasoa yli kehyskausien, vaikka se ei asetakaan Pohjois- ja Itä-Suomea epä-

edullisempaan asemaan nykykauteen verrattuna. Siten valtiovarainvaliokunnan tavoin suuri valiokunta piti tärkeänä varmistaa se, että Itä- ja Pohjois-Suomen olosuhteet, kuten heikompi BKT-taso, harva asutus ja muut erityishaasteet, otetaan huomioon, ja pyrkii siihen, että tukien pysyvyys varmistetaan ja sen taso vastaa kuluvan ohjelmakauden rahoitusta.

Pääministeri Marinin hallitusohjelman 2019-2023 mukaan EU:n koheesiopolitiikassa pyritään turvaamaan aluekehitysrahoituksen taso sekä harvaan asutun Itä- ja Pohjois-Suomen erityisasema ja tukien pysyvyys. Siten em. hallitusohjelmalinjauksen perusteella rahoituslaskennan lähtökohtana tulee olla se, ettei Itä- ja Pohjois-Suomen tuen määrä ainakaan laske.

Kansallisessa varojen alueellisessa jakamisessa tulee soveltaa EU-komission noudattamaa alueellista laskentamekanismia sellaisenaan. Kansallisesti ei tule muuttaa EU:ssa noudatettavia laskentakriteereitä."

4) Maakuntajohtaja Pentti Malinen ja aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas ovat 6.5.2021 antaneet eduskunnan talousvaliokunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"Eduskunnan talousvaliokunta

Asia: HE 46/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021-2028

Kainuun liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja toteaa lausuntoon seuraavaa:

Itä- ja Pohjois-Suomi on EU:n pohjoista harvaan asuttua aluetta. Alueen saavutettavuus ja pitkät etäisyydet päämarkkina-alueilta aiheuttavat pysyvän kilpailukykyhaitan alueen yrityksille. Yritystuki-instrumentit ovat tästä syystä erityisen tärkeitä ja perusteltuja ao. alueelle. EU:n alue- ja rakennepolitiikan varojen alueellisessa jaossa on painotettava pohjoisia harvaan asuttuja alueita pysyvien kilpailukykyhaittojen kompensoimiseksi. Kainuun liitto toteaa lisäksi, että yritystukirahoituksessa tulee pystyä huomioimaan alueelliset erityispiirteet ja alueiden erilaiset yritysraenteet ja kehitystarpeet.

Erityisen hyvä uudistus lakiesityksessä on tuettavien toimialojen laajentaminen kalatalouteen sekä maa- ja metsätalouteen alkutuotantoa lukuun ottamatta. Jatkossa lain nojalla myönnettään myös oikeudenmukaisen siirtymän rahaston JTF:n varoja yrityksille. JTF:n tavoitteena on kompensoida negatiivisia sosioekonomisia vaikutuksia, joita syntyy turpeen energiakäytöstä luopumisesta sekä luoda tätä menetystä korvaavaa uutta vähähiilisen talouden elinkeinotoimintaan. Yritystukia on voitava tästä syystä kohdentaa turvealan yrittäjille, jotka uudistavat liiketoimintaansa tai siirtyvät uusille toimialoille. Kainuun liitto arvioi, että yritys-tuet kuitenkin soveltuvat hyvin huonosti tukemaan esim. turvealalta metsätalouteen siirtymistä. Oikeudenmukaisen siirtymän toteutuminen edellyttää, että laki mahdollistaa tukitoimet turvetoimialan yrityksille. Lain soveltuvuus ao. asian hoitamiseen on tarkistettava ja tehtävä tarvittavat

muutokset.

On hyvä, että avustusten painopiste säilyy pienissä ja keskikokoisissa yrityksissä. Kainuun liitto pitää lisäksi hyvänä ja perusteltuna lakiesitykseen sisältyvää mahdollisuutta myöntää yrityksen kehittämisavustusta I ja II tukialueilla myös suurten yritysten investointeihin. Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asuttujen alueiden erityistarpeita varten on perusteltua edelleen säilyttää tämä mahdollisuus.

Yritystukea tulisi pystyä myöntämään myös mikroyrityksille, huomioiden koronapandemian aiheuttama kriisi. Tästä syystä myös alle 10 000 euron avustuksien tulee olla mahdollisia.

Toimintaympäristön kehittämisavustusta tulee voida myöntää pääomasi-
joitustoimintaan kansallisten varojen lisäksi EU:n alue- ja rakennepolitiikan varoista.

Toimintaympäristötuen osalta lakiehdotuksessa on laajennettu tukimuotoa elinkeinoelämäverkottuneen tutkimuksen edistämiseen. Kyseinen toiminta kuuluu Business Finlandin sekä maakuntaliittojen käytössä olevien tuki-instrumenttien piiriin. Kainuun liitto pitää uudistusta ristiriitaisena perustelumui-
stion kehittämisuosituksen kanssa, jonka mukaan "Työnjakoa eri rahoitusmuotojen välillä tulisi edelleen selkiyttää kansallisella tasolla, vaikka ne eivät ole suoraan päällekkäisiä." Kainuun liitto toteaa, että toimintaympäristötukeen tehty muutos hämärtää maakuntaliittojen käytössä olevan alueellisen kehittämistuen ja ELY-keskusten toimintaympäristötuen sekä ao. välittävien viranomaisten välistä työnjakoa ja toimivaltaa. Toimintaympäristötuen muutos hämärtää työnjakoa myös Business Finlandin kanssa. Eduskunnan tulisi tässä yhteydessä varmistaa, että vastaava joustonvara on maakunnan liittoja koskevassa lainsäädännössä. Parhailaan eduskunnan päätettävänä olevaa aluekehittämislakia (HE 47/2021) on selkeytettävä niin, että maakunnan liitto voi myöntää tukea myös yksittäiselle yritykselle osana laajempaa kehittämissu-
hanketta.

Itä- ja Pohjois-Suomen erityispiirteinä on harva asutus. Alueen pääomaköyhyys jarruttaa uusien yritysten syntymistä ja rajoittaa erityisesti investointikykyä fyysiseen toimintaympäristöön. Tätä asiaa on perinteisesti ratkaistu siten, että kunnalliset kiinteistöyhtiöt ja teollisuuskylät ovat investoineet rakennuksiin; näin yrityksen oma pääomarakenne on säilynyt sellaisena, että se on mahdollistanut yksityisen rahoituksen mm. laiteinvestointeihin ja kehittämiseen. Kuntalain uudistus rajoitti kuntien aiemmin varsin yleisesti käyttämien keinojen kuten vakuusvajeellisten takausten, pääomalainojen ja jopa käyttöpääomalainojen myöntämistä yrityksille; osallistuminen toimitilojen omistamisen kautta yritystoiminnan tukemiseen alueellaan nähdään kuitenkin monessa kunnassa edelleen tarpeelliseksi elinkeinotoiminnan välineeksi. Yritystukilain perustelumui-
stiossa viitataan komission ryhmäpoikkeusasetukseen, jossa tulkitaan kunnan 25 % omistusosuuden tekevän yhtiöstä yritystukilain mielessä suuryrityksen. Maakuntaliitto esittää, että valtioneuvosto selvittää perusteet ns. ryhmäpoikkeusasetuksen statuksesta ja sen muuttamisen edellytyksistä, jotta kuntien toimitilahankkeita voidaan tukea.

Yritysten kannalta nykyinen de minimis -raja 200.000 euroa koetaan liian pienenä. Erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen kaltaisilla alueilla rajaa on nostettava. Lisäksi yritysten omaa hallintotaakkaa tuen kertymisestä on helpotettava luomalla kansallinen rekisteri de minimis -tuen seurantaan.

Kainuun liitto nostaa esiin myös yritysten vakuusarvojen alueellisen eriytyksen, mikä johtaa alueiden välisten kehittyneisyyserojen kasvuun. TEM:n EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmavalmistelun yhteydessä tehdyn rahoitusväliseselvityksessä saatiin vahvistusta ilmiölle. Ongelma on sitä suurempi, mitä kauempana kasvukeskuksista kiinteät vakuudet sijaitsevat ja jos yritys toimii palvelujen tarjoajana alueella, jolla väestö vähenee, ja jos mahdollisuudet liiketoiminnan kasvattamiseen ovat rajalliset. Kiinteistövuodot ovat keskeisiä etenkin yrittäjäpolun alkuvaiheessa. Vakuuksien arvostusten voimakas alueellinen vaihtelu eriarvoistaa alueellisesti yrittämisen edellytyksiä. Tämä eriarvoistumiskehitys on katkaistava. Kuntien toimitilahankkeiden tukimahdollisuudet ratkaisevat osaltaan ao. ongelmaa."

5) Maakuntajohtaja Pentti Malinen ja aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas ovat 10.5.2021 antaneet eduskunnan hallintovaliokunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"Asia: HE 47/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta ja niihin liittyviksi laeiksi

Kainuun liitto toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kokonaisuutena lakiesityksiä on selkeytetty ja saatettu ajan tasalle. Maakuntien liitot ovat olleet tiiviisti mukana lakien valmistelussa ja valmistelun aikana esitettyjä näkemyksiä on otettu hyvin huomioon nyt käsiteltävänä olevissa esityksissä. Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston sekä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien säädösten kokoaminen kansallisen rahoituksen sekä rakennerahasto-ohjelman kanssa samaan lainsäädäntöön on ollut hyvä ratkaisu, se selkeyttää osaltaan aluekehittämisen kokonaisuutta.

Maakunnan liiton rooli itsenäisenä aluekehitysviranomaisena käy ilmi lakiesityksissä.

Toimeenpanoasetus

Lakikokonaisuutta on onnistuneesti selkeytetty. Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston sekä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien säädösten kokoaminen EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen kanssa samaan lainsäädäntöön on hyvä ratkaisu ja selkeyttää osaltaan aluekehittämisen kokonaisuutta

11 § Maakunnan yhteistyöryhmän toimikausi ja kokoonpano -pykälässä Kainuun liitto pitää onnistuneena, seuraavaa mainintaa: Maakunnan yhteistyöryhmässä ovat edustettuina: ... 2) ohjelmia rahoittavat valtion vi-

ranomaiset ja muut yhteistyöryhmän tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot; ...

12 § Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö ja tehtävät -pykälässä Kainuun liitto pitää onnistuneena, seuraavaa mainintaa: ... Sihteeristön tehtävänä on seurata ja sovittaa yhteen valmisteluvaiheessa maakunnan alueella rahoitettaviksi ehdotettuja hankkeita, joita voidaan rahoittaa kansallisten ohjelmien sekä Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan rahastojen, maaseuturahaston ja meri- ja kalatalousrahaston varoista, ja raportoida niistä yhteistyöryhmälle.

Maakunnan yhteistyöryhmälle ja sen sihteeristöllä tulee säilyttää ja turvata merkittävä rooli kumppanuuselimenä sekä EU- ja kansallisen aluekehitysrahoituksen yhteensovittajana ja sen varmistajana että eri rahastoista rahoitettavat toimenpiteet muodostavat maakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisia vaikuttavia kokonaisuuksia. Maaseuturahastosta rahoitettavat toimet pitää aluetasolla yhteensovittaa ja koordinoita suhteessa EU:n alue- ja rakennepoliitikan rahoituksiin.

10 § Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan ohjelman valtakunnallisen teeman johtoryhmä

Kainuun liitto katsoo, että ao. pykälässä pitää mainita, että valtakunnallisten teemojen johtoryhmiin pitää nimetä maakuntaliittojen edustajat.

Rahoitusasetus

Asetus on selkeä ja jäsentynyt. Kainuun liitto haluaa kiinnittää huomiota yhteen yksityiskohtaan ja ehdottaa siihen muutosta. 6 § Maakunnan liiton myöntämä alueellinen kehittämistuki 3 momentti kuuluu esityksessä ”Maakunnan liitto ei voi myöntää tukea yksittäiselle yritykselle sen oman liiketoiminnan kehittämiseen”. Momentin sisältö ehdotetaan kuuluvaksi seuraavasti ”Maakuntaliitto voi myöntää tukea hankkeeseen, josta kanavoituu tukea myös yritykselle de minimis -säännön puitteissa.”

Muutoksella ei muuteta pykälän sisältöä, vaan selkeytetään sitä ymmärrettäväksi ilman asetusta koskevan muistion selvennystä asiasta.

Perustelut muotoilulle: Tulevassa rakennerahasto-ohjelmassa varaudutaan elvytykseen, kestävään ja vihreään siirtymään ja digitaalisen toimintatavan vahvistumiseen. Merkittävä osa ajatelluista toimenpiteistä ovat monialaisia, monitoimijaisia ja ilmiöpohjaisia. Hankkeissa on mukana julkisia toimijoita, yrityksiä, tutkimuslaitoksia ja sekä yliopistoja että muita oppilaitoksia.

Nykyiset hankkeiden rahoitustyökalut eivät sovi hyvin tämänkaltaisen muutoksen rahoitukseen. Ongelmana ovat hankkeet, joissa joukko yrityksiä osallistuu esim. oppilaitoksen hankkeeseen, jossa kehitetään uutta osaamista yritysten tarpeisiin. Yritykset voivat olla mukana de minimis -tuen tasoisesti, mutta osaamisen yritysکوhtainen kehittäminen ei ole mahdollista, koska rahoitusasetuksessa kielletään maakunnan liitoilta yksittäisen yrityksen liiketoiminnan tukeminen. Yritys voi hakea yritystukea ELY-keskukselta, mutta luontevampaa olisi, että tällaisissa yritysryhmähankkeissa, jossa toteuttaja on muu kuin yritys, tukea voitaisiin myön-

tää myös yritysten kehittämistoimiin samalla rahoituspäätöksellä.

Muutos ei muuttaisi yritystukien myöntämisen peruseriaa. Vastuu olisi edelleen pääsääntöisesti ELY-keskuksella. Mutta kuten jo nyt, yrityksillä pitää olla mahdollisuudet hyödyntää näitä osaamisen kehittämisen hankkeita omassa liiketoiminnassaan. Tässä maakunnan liittojen myöntämä rahoitus olisi joustava ratkaisu osana kokonaishanketta. Tukitasot ja muut ehdot voisivat noudattaa vastaavien yritystukien periaatteita. Muutos parantaisi kehittämishankkeiden vaikuttavuutta ja vähentäisi yritysten byrokratiaa.

Tukikelpoisuusasetus

Hankkeen tuloihin liittyen maakuntaliitto näkee hyvänä muutoksen, että de minimis katsotaan jatkossa yksityiseksi rahoitukseksi, ei tuloksi, kuten tällä kaudella on tehty.

EU:n alue- ja rakennepolitiikan kansallinen varojen jakaminen

EU:n alue- ja rakennepolitiikalla (koheesio- ja rakennepolitiikka) lisätään jäsenmaiden taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä vähennetään alueiden välisiä merkittäviä kehityseroja. Koheesio- ja rakennepolitiikan oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 174–178 artikloissa taloudellisesta, sosiaalisesta ja alueellisesta yhteenkuuluvuudesta.

Eduskunnan suuri valiokunta on todennut 8.12.2017 (SuVL 9/2017 vp E 29/2017 vp) lausunnossaan, että on huolehdittava siitä, että kansalliset alueelliset erityispiirteet eivät menetä merkitystään koheesio- ja rakennepolitiikan osana. Suomen syrjäinen ja pohjoinen sijainti, harva asutus sekä pitkät etäisyydet on otettava jatkossakin huomioon. Tämä edellyttää pohjoisen harvan asutuksen tuen jatkamista. Myös muut erityispiirteet, kuten Itämeri ja arktisuus sekä Venäjän raja-alue, tulee huomioida rahoituksessa.

EU:n komission yleisasetusehdotuksen (29.5.2018) mukaan syrjäisimpien alueiden ja pohjoisen harvaan asuttujen alueiden olisi voitava hyötyä erityistoimenpiteistä ja lisärahoituksesta SEUT-sopimuksen 349 artiklan ja vuoden 1994 liittymissopimukseen liitetyssä pöytäkirjassa N:o 6 olevan 2 artiklan mukaisesti. Siten yleisasetusehdotus tunnustaa syrjäisimpien ja pohjoisen harvaan asuttujen alueiden erityisaseman sekä erityisasemasta aiheutuvien erityistoimenpiteiden ja lisärahoituksen perusteet. Kyseisten SEUT 349 ja pöytäkirja 6:n 2 artiklan perusteella Suomessa vain Itä- ja Pohjois-Suomen alueeseen sovelletaan jakomenetelmää, jonka perusteella Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS 2-alueelle kohdennetaan eriyttäjä-erityistukea.

EU:n komission yleisasetusehdotuksen (29.5.2018) liitteen XXII, kohdan 15 mukaan siirtymäalue ei saa vähempää kuin mitä se olisi saanut, jos se olisi ollut kehittyneempi alue. Siten kyseinen yleisasetuksen kohta määrää turvaverkosta, jota kansallisesti sovelletaan vain Itä- ja Pohjois-Suomeen. Tämän säännöksen perusteella Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS2-alueen rahoitussääntö tulee laskea kehittyneiden alueiden laskeutumismekanismien mukaisesti, vaikka alue on siirtymäaluetta. Komission

tavoitteena säännöksellä on pyrkimys turvata, ettei Itä- ja Pohjois-Suomen rahoitusasema heikkene laskentamekanismin muutosten takia.

Pääministeri Marinin hallitusohjelman 2019-2023 mukaan EU:n koheesiopolitiikassa pyritään turvaamaan aluekehitysrahoituksen taso sekä harvaan asutun Itä- ja Pohjois-Suomen erityisasema ja tukien pysyvyys. Siten em. hallitusohjelmalinjauksen perusteella rahoituslaskennan lähtökohtana tulee olla se, ettei Itä- ja Pohjois-Suomen tuen määrä ainakaan laske.

Uuden oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) rahoituksella ei tule korvata EAKR-rahoitusta maakuntakohtaisessa varojen jakamisessa, vaan sitä tulee tarkastella erillisenä rahoitusosuutena. EAKR- ja ESR-rahoituksen osalta on varmistettava tukien pysyvyys ja niiden tason tulee vastata kuluvan ohjelmakauden rahoitusta.

Kansallisessa varojen alueellisessa jakamisessa tulee soveltaa EU-komission noudattamaa alueellista laskentamekanismia sellaisenaan. Kansallisesti ei tule muuttaa EU:ssa noudatettavia laskentakriteereitä."

Lisätietoja lausunnosta nro 1 antaa suunnittelujohtaja Sanna Schroderus, puh. 044 710 0873 ja lausunnoista nro 2-5 maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee annetut lausunnot tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.
